

NOMINERADE TILL
LILLA AUGUSTPRISET
2024

VI STÖDJER
AUGUSTPRISET

Som ett svenskt företag verksamt bara i Sverige vill vi vara med och stötta en positiv utveckling för svensk litteratur. Vi vill bidra till att lyfta det skrivna ordet för alla åldrar, då vi är övertygade om att litteratur öppnar ögonen för andra världar än den egna. Elite Hotels är därför en stolt sponsor av Lilla Augustpriset och Augustpriset.

· *Elite Hotels* ·

SVENSKA FÖRLÄGGAREFÖRENINGEN

STOCKHOLM 2024

© RESPEKTIVE FÖRFATTARE

OMSLAG & GRAFISK FORM: LUKAS MÖLLERSTEN

TYPOGRAFI: INDIGO

TRYCKT HOS LINDEROTHS TRYCKERI, VINGÅKER 2024

ISBN: 978-91-988344-0-6

INNEHÅLL

7	JURY
8	FÖRORD
11	SOFIA BLOMQVIST <i>Tulpanerna är döda</i>
23	ALEXANDER ELLIOT BORELL <i>Ashran och Stjärnkretsen Barndomen</i>
47	LYKKE EDER-EKMAN
65	HEDVIG HALLDENIUS <i>Tallarna</i>
71	MARCUS HÄGGLUND <i>Ökensvindel</i>
87	NOEL MALMSTEN <i>De okända biograferna</i>

JURY

JENNY TUNEDAL

Förläggare på Norstedts och poet

JENNY BJARNAR

Biträdande förlagschef och förläggare på Ordfront

ÖYVINN BJÖRKAS

Svensklärare Rudbeckianska gymnasiet i Västerås

MARIA FRENSBORG

Författare

ERIK LINDMAN MATA

Poet och översättare

FÖRORD

Litteraturen är det som hjälper oss att stå ut med att vara människor. Vissa år är det som om man förväntar sig att den också ska hjälpa oss att förstå världen på ett särskilt sätt, eftersom den känns outhärdlig. 2024 har varit ett sådant år. När vi i juryn för Lilla Augustpriset samlades för vårt första möte konstaterade vi, med viss förvåning, att den stora världens oro – krig, klimatförändringar, klyftor mellan människor – var ganska frånvarande i de texter vi fått att läsa. Samtidigt bar många texter spår av mörker och svåra personliga tillstånd.

De sex texter som ingår i den här antologin finns här för att de gör någonting särskilt med livets ofrånkomliga mörker: skickar ut det i rymden, placerar det i ett äktenskap som varat för länge, undersöker det i form av konstens och skönhets hierarkier, bryter igenom det i ett möte mellan främlingar i en taxi, får det att gnistra i dialo-

gera på olika pubar i en namnlös, men välbekant, svensk öken till stad, konfronterar det i en diktsvit där blommorna redan har dött.

Det var svårt att välja den här gången, diskussionerna var livliga. Utan att ha en aning om vem som låg bakom respektive text kämpade vi för våra favoriter utifrån frågor om stil, tematik, form, litterär skicklighet. Det som till sist kom att styra urvalet handlade, föga förvånande, om vad som berörde oss mest under de här höstkvällarna. Babyland, Ökensvindel, Tallarna, Ashran och Stjärnkretsen Barndomen, den titellösa text som utspelar sig under Buenos Aires natthimmel och Tulpanerna är döda är sex gripande, underliga och löftesrika texter. De överraskar, på sina olika sätt, de försöker, och lyckas, göra litteraturen till en händelse som inte går att glömma, eller översätta till prat. Med språket skapar de förnimmelser av kontakt med någonting som ligger bortom det egna jagets glaskupa. Världen, om man så vill. Den otröstliga.

JENNY TUNEDAL

SOFIA BLOMQVIST

—

Tulpanerna är döda

I.

Fastnar i betongen, plasten mina händer

spindellika, vämjeligt avskräckta

Blankt läder kramar

hon som inte kan uttala

den falska kärleksförklaringen

Diesel rinner nerför läpparna, smeker som den

labbtillverkade elden gör

slickar våra sår

(vulgär tanke, förbise detta faktum)

Kyss mig inte,

amerikanska soldater fyller en god funktion

och därmed är funktionell internitet ointressant
Förpliktigad
persona

Allting ska en gång krossas
porslinet, de vackra handmålade kanterna
man annars tar så försiktigt i
korsa linjen
papperslinjen
krossa
Tändlåset, bensinen och automatiken,
gnistan
åtrår gevärskolven
»Jag är inte pseudomasochist»
het och pulserande ligger hon, stirrar nyförlöst
det döda livet framför sig som ett blankt skal av
evighet
rinner mellan fingrarna

Alla vill inte bli amerikanska massmördare,
detta är en kärlekshistoria skriven i profiterande
syfte

II.

Den ingen kan slå är heller ingens barn
svårt att äta stål och aluminium
popcorn och coca cola,
riktig beredskapsmat
i tomma beredskapslager
under nya blanka flygfält ligger blomsterängar
begravda

Alla älskar stiletter och vassa knivar,
bajonetter
romantiska
atomvapennätter
jag vill gjuta mitt hjärta i stål, det som är hårdare
än silver
gjuta en ring, en kedja
en liten perfekt
rund kula

Metaller är sådana att de blir kalla i vinden och
varma i kroppar,
lår,

Hjärtan
att älska med vassa knivar lärde jag mig som barn
av mamma och pappa
som skulle älska varandra,
men som var uppväxta på cowboyfilm och
krigsmoral på flaska

Solen lyser alltid
de små barnen lärde sig stava
A B C
D C A
bokstäverna av skrivstilen utdragna i de översta
kanterna
mot himlen,
ljuset smäller högre än ljudet
det är sagt; lika självklart som barnet hör
mor och storebror till
slakten
Solen lyser alltid
över aktiehandeln, S A A B och makten;
den statsfinansierade kärleksakten

ja ursäkta,
jag ville bara försäkra mig om att det inte fanns
kärnvapen här

III.

Alla är vi kamrater Ulrike Meinhof
ville bara nåt vackert
»Alla är vi kamrater«,
viskade hon och kysste honom ömt
Hade jag kunnat dränka mig i dina ord hade jag
gjort det
det är ett vackert sätt att dö på;
att svälta och dränka varandra, subviolenta
skiftar vi violett
i sådan plågsamt latexklädd utdragenhet,
stöter styckena
genom de bleka, enbart till hälften begripliga
trycksvärta banden
blåbär och osötad grädde efteråt
glöden

Genom handen slår du spiken
är den min eller din?

spiken det vill säga

Lysistrate jag fastnar i tråden
vägra därför svara i telefon
Tyst hålla den svala platsskålen,
tändvätska / stål
samtalet halveras
de två motparterna illustreras

Sirenen lyser
BLÅ BLÅ
kyrkklockorna slå
alla vi som glöder
RÖDA RÖDA
industri metall,
martyrdöd
bål världen snurrar runt om
TÄNDVÄTSKA STÅL
fitta svett olja;
äcklet består
lidandet fortgår

Med våld tar han sängbordet
VÄGRA, DESTERTERA
sin blåsiget rödsvedda hand
torkar hennes tårar rinner ur hans ögon

utan handske
fysisk reaktion
skälvan
skakigt,
skalchokerat
Kniven i lådan
det vi aldrig talade om
Någon gång mellan tystnad
och sömnlös dvala

IV.

I morgon mötas vi av vit svala
mot staden havet svalla
bensinen flödar ur hjärtat på mig
19,84 litern
och antänder den
GNISTAN
CIA
ÄLSKA MIG

Svårt sitta i skyttegrav, tegel, betong
Svårt gå av vid fel perrong
Svårt inte hemåt kunna vända,

svavelstickor går inte att tända

Flickan gråter, slåss

vadå egenmäktigt förfarande, det är ju fan stöld
slås

av livet, kontant insats

Vill knulla och det smärta mig,

snälla älska inte med andra tjejer

och detta är tragikens självcensurerande realitet
i var fall inte på divanen

Jag räknar klockans slag, i det ihåliga stentornet

ekar – sju, åtta

blekt ljus strålar

under gardinens grå spetskant

Mellan mjuka lakan splittras ännu inte glaset

i skärvor

rakbladsskarpa

Tryck till kniven och vrid klockan

nio, tio

år och dagar,

Äkta älskan

violetta

STÅLHJÄRTAN slår inte dunkar mellan

lungorna

i konstgjord eld syns enbart ögonens

blanka när människorna
vrider i varann i plågan

V.

det oskyldiga barnets död och min hämnd
du tillät det

I god för min synd, vid mitt enda barns döda
kropp
och med dessa,
mina händer
ska jag bygga av kalk och sten
predikan och branden
av oljig märg och ben
vackert obsolet
Inte sticker jag kniven i bröstet
inte säger jag emot
Först
fascinerat

sedan rent tragiskt
(hade jag varit man hade jag kunnat skriva om
hur jag vill hämndknulla med Trotskij, lex
Frida Kahlo)

Vapenmässigt
slår hjärtat
I tomma kroppar kan fjärilar flyga fritt, där
fastar inte röken
i lungorna
och gud allena
känner skulden
att hålla enkla löften
tyngden inuti bröstet
fastnar över höften

Kom och ta farväl
VÄGRA, DESERTERA
ta tulpanen i munnen,
säg några vackra ord
Ändå vaknar dagen nästan jämt
alltför långt efter lidelsen

JURYNS MOTIVERING: Bensinen är svindyr, dieseln rinner nerför läpparna och vapen är vassa i denna krängande konfrontation med världen. Det är en överraskande diktsvit, som inte leder läsaren vid handen, utan slungar fram starka bilder och utsagor. Det trasiga är lika viktigt som det hela och det slitna minst lika användbart som det nya i en poesi som sveper med sig Nato, Saab, Ulrike M, Lysistrate, med mera på sin väg mot uppmaningen: »VÄGRA, DESERTERA / ta tulpanen i munnen«.

ALEXANDER
ELLIOT BORELL

Ashran och Stjärnkretsen Barndomen

RYMDFÄRDIGHETER

Ashran skulle bli astronaut
Men hade klaustrofobi
Inga dödsmaskiner
Inga vakuumförpackningar
Eller världsliga raketer fick det bli
I mammas bakgård låg kosmodromen
Sprängfull av strålade specialapparater
En furu skulle troligtvis tåla
Alla utbränningar
Viktlöst tillstånd och faror utan nåda
Som tur var hade de en tall

Nådde ut i exosfären
Grenarna sköt ut med precisa intervall
Dög bättre än metaller
Till all kalibrering Ashran kom att utföra
Eldfasthet syrehalt fikapaus i en grenklyka
En natt var han klar för sin rymdexpedition
Ashran ska bli astronaut
Han har klaustrofobi
Men får aldrig svindel när han klättrar

PARADIGMSKIFTE

Mamma svävade nästan ovan mark
När hon kom in på BB med värkande
    solmage
Ashran wonderboy född att flyga!
Upp i rymden över alla framtidshopp
Född att bli en liten kosmonaut
Ett underbarn
Kom iskall blå men beräknad
Rakt ut i världen
Sattes först i en kuvös
Befarades förvandlas till pojken sarkofag
Samma stora gluggar metalliska glansiga

skrov

Vare sig spjålsång inkubator ouppfylld grav

Ashran blev alltså van vid sin farkost

Inte sant? Inte sant? Så var du! Inte sant?

Pappa berättade glatt om födelsenatten

Med stjärnor i ögonvitan

Klingande ord på tungan och Ashran

matchade

Ja ja ja självklart kommer inte på fråga

Pojken lös upp sin egen skimrande telegraf

Bra bra bra fantastiskt underbart

Var gång någon höll med

Han skulle ju ut i rymden!

För så var det

Trots att mamma oroade skevade i fogarna

Satt inte glatt mot varandra

Vid matbordet

Men aldrig brann hon eller sa något argt

Älskade sin son hennes Ashran

Kom ur hennes barm

Och svaret på kärnfrågan kunde ju ändras

iallafall

Paradigmskifte är kärlekens vackraste charm

HYPOTES OCH SPEKULATION

karon kan stora ord
men gillar inte gemener och versaler
alla lika
allt hade värde skulle skina
ner på atomnivå
o upp i rymden blå
blyerts peta pillå och mixtra mellan
elektroner
ändå vackrare med varje drag
sluta ljuga! sluta
hitta på!

karons åtta syskon skriker
men karon talar bara sanning twistar aldrig
faktan
vi är kanske inte ensamma
i vårt system
vi är på väg mot slutet
ett svart hål kommer sluka oss
innan dess dock
solen explodera
bara några miljarder år bort

hen låter pennan flyga
faktan bakom är sann
men berättelsen aldrig
fantasin sprudlar växer ur öronen
pyser som en startraket
och nästan exploderar
men karon har alltid alltid
kvar sin kontroll

ASTROFILER KNYTER AN

Ashran och karon vandrar samma gator
Flyter runt i samma småstadsvakuum

Radar upp vita dvärgar definitioner och namn
Keplerplaneter mörkaste materia
Marsexpiditioner klockan tre

Bilda nebulosor på middagsporslin
Springa runt runt runt
Tills klockan klingar

Saturnus ringar
Tankar i en omlopps bana

Drömmer om att flyga
Trots farkost utan vingar
Smärta i själen om den inte fara

Men det är ju ingen fara
För de ensamma kometerna
Fann tillslut varann

karon
Ashran
vill du leka kosmonaut
Vid kontrollpanel eller ska vi gå på
spacewalk?

Bådas föräldrapar flyttade på 90-tal
Allt skulle vara enkelt ordnat klappat och klart
Universum är inte sånt
Utan visar sig stjärnklart kaosartat
Kombinationen var för Ashran lite halvfärlig
Ensam hade han redan momentum
Detaljerad plan

Och nu ännu ett underbarn!
Sitta uppe med hela dan

Stjärnskådningsmani om natten

Kikaren öppnar upp hela galaxer
Vidgar barns hjärnor

Starkare än satelliter
Vågar ta emot otippade framtider

                    vad vill du
Rita upp en karta över solsystem
                    hitta på nya namn för en
                    rymdraket
Om du skriver kan jag färglägga?

karon studerade paragrafer
Artiklar kapitel böcker samlingar

Hela bibliotek räckte inte till
Geigermätaren tickade uppåt i oändlighet
För varje flummigt bildspråk

Hen sa: beskrivningar plockas bäst från
            observationer
Och Ashran höll med men inte alltid

Flamma upp ur tvistar om orden
Två varma kolliderade i vakuumets kalla

Men ett vänskapsband dalar aldrig
Stjärnor kan ju inte falla

Vore sagor och myt

Ashran kunde allt teorin
karon lekte mest med symbolismen

Men Ashrans metaforiska idé var ett slag
av geni Han hade spanat kometer i
omloppsbana
Undrade om det var något
Vänner som dem borde bevара

en hemlig signal
Som alla kretsar har!
tre stjärnor en komet vad vad
vad
Ja ja ja!

Ashrans mamma tyckte kretsen ovanlig
Fjärdeklass rullade sen in och då förstod hon

Salig betygen sköt upp upp uppåt
Glädjen sprudlade för dessa två höll ihop

I samma kretsar plugga leka snurra
Små små eldklot koma svans
Och när svansarna dansade eldarna brann

Ashran och karon?
Genom alla stadier
Hand i hand

KOSMISK STRÅLNING

Lilla lilla Ashran fyllde tretton
Samma dag skeppades mamma bort
I gulgrön rymdkapsel med sjukhusbår

Kalla kårar ilade genom hela kroppen
Temperaturen låg på Plutos botten

Isblå eldsvål svullen buk
Åh minns du? Minns du?

Gråtfärdig pappa försökte trösta
Jämföra otillräckligt med Ashrans födelse

Fel fel fel fel 404 blippa på

Solförmörkelsen tog snabbt över
Släckte hjärnans blanka sken

Ingen fara lilla Ashran
Ignorera bara alla varningar

Blinkande röda ljus svarta skärmar
Lager av glas mellan mig och du

Mamma tog tid att svamla
Energin blev allt svårare att samla

Luften sinade ur lungorna
Ashran skrek o skrek
Och skrek o slogs
Över mamman på ventilator

Inte för att hon dog där och då
Men det var nästan
Nära är alltid nära nog

Du behöver strålning
Doktorn rekommenderade en kur

Som verkade ha motsägende effekt
I Ashrans barnsliga ögon

Strålning mot oxidativ stress och DNA-skada
Men astronautens mamma skulle i alla fall

Inte dö nu, i farkostens famn
Inte nu är ändå inte aldrig men
En sån möjlighet fick framtiden spåna på

Mamma kom hem två veckor efter
Sjukdomen var inne men hon mådde bättre

Lek nu Ashran
Och berätta för mig

Vilka hemligheter teleskopet röjer
Rymdskrot eller – nej fråga inte om
laboratorieprover!

Hon sa så tyst du är tretton mitt barn
Ge din mamma detta nöje
Bara ett litet litet tag

ASTROLOGI TILL ASTROFYSIK

Meia är yngre än Ashran och karon,
ändå ska hon växa upp med all kunskap i
världen,
åka i samma banor, samma tid.

pärlar planeter på plattor,
liknar paneler med bultar.
trär stjärnband mellan cassiopeia och orion.
spenderar inte en hel dag på dagis,

nätterna i lågornas sken.
studerar fjärran ljus och framtider,
jagar hjortar, stigar, skogar, blodet.
helt och hållet orädd.

Meias mamma
astrologen, nomaden, rentav mytologisk,
byggde deras liv i sverige
runt zodiacs, andliga väsen, profetior
och säkerheten.

men hon var aldrig mot
den ovissa läran.
Meia får lära sig allt, börjar tidigt sin
skolgång.
aldrig ilsken,
aldrig uppbrott.

ändå kan hon öppna käften till ett svart hål,
sluka all fakta om kvantum astro och fysik
bättre än sitt mellanmål.

NATURLAGSEKVATION

om två behövdes för att skapa ett barn
har Meia en pappa
ute i det stora kosmos,
hon vet inte vart.

så tror många
andra,
så mycket att Meia själv
börjat observera, avläsa,
fylla i parametrar i loggböckerna.

men mamma och Nana
förklarar saken.
Meia är sin mammas soloexperiment.
så enkelt och lätt var det.

kontrollerat mirakel,
IVF övervägt i tidigt stadium.
anonymous donor,
om inte Meia själv begär ut information
inte som liten men som stor.

spelar det roll
om hon inte har någon koll?
kanske inte, kanske
vill Meia bara ha
alla sina variabler på rad.

NANA

Meias mamma
på väg att bli ett 60-tals barn
men när dagen närmade sig
för Apollo Eleven
fick familjeplanen komma långt, långt efter

Nana
tell me more, tell me more

Hm, like I've done before?

like never done before

Alright Here's the story

Human computing power,
African-American, southern roots.
one of many to put man on the moon
for NASA,
for Darlene's little daughter
soon to be.

och för Meia,
hon tar emot många långa signaler,
fram och tillbaka, fram och tillbaka.
after Sunday mass, Meia,
Nana'll call ya.
amerika, upp i stjärnorna, satellit
till bollplank
landa igen på stadig mark

här följer Meia efter

one small step for Nana
one giant step for herself

vissa nätter blir stjärnstudierna forfeit
Meia sitter
böjd över telefonen
som en antenn i vinden krokar hon ryggen
mamma undrar
kommer det hjälpa dig

any second now, Meia, she'll
call
you'll see

mormor missar aldrig
hon blir hjälpen mamma inte
orkar
inte kan ge
matematikermormor
fysikstormar
hon kan inte svenska
hon kan inte so inte bild och
inte systemen

men hon är snabb på att lära
ut

och det är matematiken
Meia brinner för

hon behöver matas med info
innan pappret blir aska
läxan blir maxad
och händerna brinner upp
slickande långa framtidsflammar

som kometer bara komma framåt

FJÄRRAN PLANETER

Ashran höll andan
Maraton klättring
Gick under i simhall

Under i mörkret
I mörkret befriad

Siktet inställt på toppfysik
I både kropp o själ

bachelor master

astronautkandidat
är inte karon ambitioner
karon vid poolkanten
karon vid mållinjen
djupdyker i prosa och lyrik
om neurotiska sjukdomar
hemligheter
fjärran teknik

Aliens teorier
Verkligheten

karon studerade
För att skapa nya
Ashran bara för att fly sina

In i en framtid han kan kontrollera
Fixa braka byta ut
Paneler som frenetiskt flimrade

under tuffaste tider
håller fjärran planeter
närgångna samman
Ashran och mamma Alya
karon och Ashran

kepler 70 b kallas också
Koi 55 b
bränner vid hur många grader
6 800 C
men inte för evigt kan det bara vara kul

livets inre kärna omvandlas snabbt
blev stress i nödens timma
55 Canari e skimrar

41 ljusår bort
Eller hur eller hur det är kort
inte tänker du

Åka bort?
Ashran pendlade sjukhus –
Beboelig zon

karon ser försöker stå emot
men bromsraketen
togs för länge sedan
ur funktion
studerar fortfarande omständigheter
karon skriver ut sin frustration
snälla Ashran blicka inåt
inte bara uppåt

på förunderliga sätt
håller o-ringarna ändå ihop

Sonder och satelliter

hubble webb
synligt ljus infrarött
levande och dött

papaw died before you was
born
he woulda liked you
you would've liked Jim too

nana can't read the room
nana is sentimental

mamma försöker inte ens viska
när hon glider förbi
i all sin tyngdlöshet

meia himlar
fortsätter prata med påtvingad
lågmäldhet

not an air of shame

mamma tyst
försöker faktiskt lyssna
vi har bytt riktning
från papaw till läxan

nana back on the grid
what'd you say
                    how many planets
                    been found before this

tonårsrabalder
följer andra hack i häl

men Meia är försiktig
checkar alla protokoll
varje dag hon går ut
fixar ögonen uppåt
armar ut
3-stegsraket
som Saturn V
rymdfärja
gods och människor

Luna 1 Luna 2
Galileo Voyager

New Horizons nyligen uppskjutet

Spitzers ögon på strålning
stjärnor och planeter utstrålar

Meia kan rabbla alla
men ingen lyssnar
ingen vågar ingen vill
ingen kan nått om samma grej

för Meia har bara en fråga
som snurrar i huvudet

jordlika planeter
finns de
och hur tar man sig dit

kan man hitta döda där
och ge tillbaka dem ett liv

T-MINUS TVÅ ÅR OCH TRE MÅNADER

Om Ashran och karon var två kometer
I vacker ljusblå virvel på himlen
Snurrande runt i evighetsvarv

Var Meia en satellit med sen upstart
Skickad från jorden daterad 2000
Menad att närma sig kometers fall

Menad att omslutas
Det som komma komma skall

Eller kanske var dom satelliterna
Meia kometen sensorerna måtte uppvisa

Det fanns iallafall en sanning på väg att föras
Mot framtiden i tidens raket

Ashran karon Meia
Outforskat stjärnfall nebula exoplanet
Ska sammankalla stjärnkretsen ett första
möte

Astronaut författare fysiker
Olika trots allt

Alla tre menade
För ett enat öde

JURYNS MOTIVERING: Tre barn, menade för ett enat öde. Vi möter dem bland nebulosor, tumörer och pärlplattor, allt skickligt sammanflätat i drabbande strofer. Här ryms sorgen, leken, oron och det fantastiska, här ryms barndomens allvar och ordens jubel. Det här är en mycket egensinnig sagodikt där stjärnstoff faller från raderna – en triumf för språkets gränslösa möjligheter och litteraturens obändighet.

LYKKE EDER-EKMAN

—

Babyland

AUGUSTI

Aron var snyggast i Stockholm, alla visste det. Alla visste att varje år måste någon ta hem det priset och det året var det han. Han knarkade så mycket då att jag inte förstod att han knarkade och jag var rädd för honom för hur han såg ut, för att han var så snygg. Jag hade aldrig träffat honom men han kände Alma lite, eller Alma tyckte om honom och det funkade. Det funkade att hon var besatt av honom. Han hyste inget agg mot henne för att hon var så för Aron var liksom frälst. Brände ingen. Han stod på tunnelbaneperrongen och såg ut som en snygg ängel, frågade mig om det var jag som var Anna. Jag sa ja.

Alma bodde i Bredäng för att hon var tjugotvå, Aron började prata om Doktor Kosmos sekun-

den vi kom ut från tunnelbanan. Solen låg som en hinna över betongen, det var fortfarande förmidag och helt tomt på torget. En mås stod på en bänk och betraktade oss när vi gick förbi, såg ut som att den undrade något. Jag hade också gjort det om jag sett på oss. Vi var från två helt olika poler, det syntes när vi gick bredvid varandra. Jag kände mig uptight bredvid honom. Han hade lik-som slitna jeans, jag hade strumpbyxor? Det var fem år emellan oss och det märktes så tydligt, som att jag var ett barn som inte förstod vad snyggt var, bara visste vad som var fint. Försökte gå långsammare för att det skulle se ut som att vi var bekväma med varandra. Vi gick genom en gångtunnel och han pekade på graffitin, sa »det där är min kompis tag«. Jag visste inte vad jag skulle säga så jag skrat-tade bara. Husen stod som klossar på gräsmattan, som att de inte hade någon grund. Man hade gjort en modell och sen placerat ut den överallt, allt såg likadant ut. Aron sa att han visste hur det såg ut hemma hos Alma redan innan vi kom upp till hennes lägenhet, det var för att hon hade tillräckligt mycket diagnoser för att lägga ut det på instagram. Eller nej, man behöver inte ha en diagnos för att göra det men man behöver ha en diagnos för att ha det som hon hade det hemma. Hon bodde i ett

av miljonprojektshusen och för att dölja den fula beige tapeten som satt i rummen hade hon hängt upp tyg över väggarna. Alltså inte tygkonst, utan vanliga blekrosa tygskynken från tak till golv. Det var smakfullt, jag höll med om det. Men så jävla jobbigt. Att göra ett hem till sitt på det sättet, att liksom inte ta någon hänsyn. Det var så konstigt att göra något så oetablerat och få det att funka. Alma gick Konstfack.

Jag och Aron tog hissen upp fastän vi hade känt varandra i fem minuter och eftersom han var tjackad kände han inte av stämningen. Han pratade mest om poliser och jag hummade mest med. När vi ringde på spände jag upp hela ansiktet fastän jag var där för att jag var ful. Vissa snygga är ju så, att de älskar det fula. Alma var sådan, fetischiserade mig. Hon hade gjort det sen vi var barn, tyckt att det var intressant. Jag och Aron hade båda ett estetiskt värde för henne men på olika grunder. För Alma var Aron en barbie, han var bara helt blänkande och cool. Jag var där för att Alma såg på sig själv som konträr, hon ville sparka uppåt och det gjorde hon genom att ta det fula och lyfta fram det. Hon sa Kolla Konstfack det här finns faktiskt också, fast hela Konstfack redan visste om det. När hon öppnade hade hon klänning över jeans och

buffaloes inomhus och jag tänkte ett: vad unga vi är och två: bara en snygg kan vara så ful. Jag hade läderstövlar med styva skaft men det var inget man pratade om. Aphex twin spelades i vardagsrummet, Alma frågade oss om vi ville ha te. Aron svarade med ett mjukt gärna, som förspel. Jag tänkte att han säkert var kär i henne, jag hade varit det om jag inte hade varit feminist.

Jag satte mig i soffan och försökte se ut som att jag var en del av stämningen. Det hade inte varit helt främmande för oss att ta E nu. Det var ett ständigt projekt, att försöka falla in i det. Varje gång man befann sig i ett rum med någon mer än Alma blev det automatiskt attityden. En dag bara bestämde hon sig för att det skulle vara så. Hon blev tjugo och började på Konstfack, stödde sig mot de sjuka väggarna. Från vardagsrummet såg man in i köket, det var pittoreskt utan att vara fult. Hela lägenheten var som en dröm om drömmen kom ur antidepressiva. Man gick runt i ett rus. Det var vintage utan att vara töntigt, hon kunde ha sidenband hängandes från lampan och man tänkte bara Gud vad fint med siden. Inte att hon var fjorton år i huvudet eller att hon hade daddy issues. För såhär var det med Alma: hon gjorde det omöjliga möjligt. När vattnet kokade pep tekokaren ur

munstycket som på femtioalet och jag undrade var fan hon hade fått tag på en sån kanna. Men den tanken slogs liksom bort lika snabbt som den kommit för sedan lyfte hon den och då blev den självklar i hennes grepp. Allt hon rörde vid glänste, det var för att hon var en otroligt bra konstnär. Jag kunde inte förneka det. Det satt i kroppen på henne, inte i huvudet. De som inte förstod skulle kanske säga att det bara var att hon var vacker eller hade fint hår men så var det inte, Alma hade ett sinne för något.

Om man är tillräckligt smal kan man ha hår under armarna, då förhöjer det bara sex appealen. Att man visar att man kan vara snygg trots det. Och för att man visar att man har en vilja, att man vill säga något. Ställer sig på en sida som kallas rätten till den egna kroppen. Det är så sexigt, det är sexigt att ha en kropp och väcka anspråk på den. Alma gjorde det. Jag låg ner på golvet, hon stod över mig och visade för Aron hur han skulle stå i fotot. I handen höll hon en kniv, en kökskniv som hon riktade ner mot mig, en fot på vardera sida om min kropp. Det var så övertydligt, så rättfram. Det var som att hon markerade mot mig. Eller hon gjorde det, hon ritade ut en linje som sa hit men inte längre går du. Linjen slutade innan Aron. Som att jag

skulle ta honom från henne? Jag bara log, tänkte att det var en wack idé, det här fotot, men blundade. Aron såg in i kameran och respekterade situationen. Jag undrade om det var för att han inte fattade vad som pågick, om han inte såg hur bilden såg ut eller om han var en god människa.

SEPTEMBER

Aron hade inga raka linjer. Man klev in i hans lägenhet och allting bara böjde sig bort från en. Det var för att han var deprimerad, jag förstod inte det då. Men han pekade liksom fuck you åt allt, började tänja på gränser som handlar om livet. Man märker inte det om någon kan laga pannkakor till en varje morgon, om någon alltid står och väntar på en någonstans. Då tänker man: knarket är bara knark. Det finns ingen djupare mening i det än så. För Aron levde liksom ett liv där det falska framstod som sant. Regler existerade inte.

Han kunde säga Ska vi äta kött Anna och jag sa ja för vad var det ens att inte göra det? Varför skulle jag inte unna mig en filé om den tillagats i mitt kök? Om han hade marinerat den åt mig, plockat ut min stekpanna. Använt mitt smör, mina bestick. För Aron var det ingenting. För Aron var

det ingenting att köpa ... En anka? Gåslever? Ostron. Lyxen satt i blodet på honom. Han drog in tiotusen i månaden. Man kan vara deprimerad på olika sätt och han var det på sättet att morgondagen inte fanns. För att han skulle vara död då? Nej. Men han orkade liksom inte tänka ända dit. Det var onödigt, enklare att fokusera på vad man hade framför sig. Om det var en tjej och en bit kött så var det ens verklighet. Jag kallar honom inte dum för det, han bara levde så.

Söder Mälarstrand är en sak: idyll. I alla fall när det räknas. Ingen behöver att det ska vara fint i februari för då är ändå allting bara mörker. Men i september tog det fortfarande hem alla priser. Aron bodde inte ens på Söder Mälarstrand, han bodde på Reimersholme men jag vet inte vad det säger en normal person. Det ligger granne med Söder Mälarstrand. Man går över en bro, inte i stål utan i grönmålat trä eftersom den är så kort och gammal och plötsligt är man på en liten ö. Husen trängs med grönska, vattnet rinner runt allting som en vagga. Man ser en kanot kanske en gång i halvtimmen mellan månaderna mars till oktober. Kanotisterna ser upp mot lägenheterna där de sitter i sina röda långa båtar och klockan är kanske bara sex på morgonen men ändå når solen lägen-

hetsfönstren. På Reimers har de ett hyressystem som handlar om att man får förtur om man bott där sedan innan. Alltså det är ett gated community. Men Aron bodde där, för honom var det hemma. En tvåa med tre meter i tak, bostadsrätt. På dörren hade han satt vykort, ibland föll de ner mot golvet och hamnade i trapphuset om man råkade smälla i den. På ett stod det »Från Alma«. Det var från juli, skickat från Sicilien. Som ett psyk skickade hon vykort fastän de inte kände varandra då, Aron tog bara emot och log. Skickade tillbaka.

Lägenheten var en pärla. Det går liksom inte att kalla den något annat. Eller det går inte att inte tänka det när man ser ett burspråk, en innergård. Han visade mig runt utan tröja. Inte för att det var normalitet utan för att han ville bevisa att vi dejtade, påminde mig om något som jag redan visste om. Att det fanns en soltatuering. I vardagsrummet stod en lång skinnsoffa mot ena väggen, den knarrande när jag satte mig i den. Aron försvann in i sovrummet och kom ut med Rolling Stones på vinyl. Okreativt val. Men han lyssnade på dem som att de fått en revival, ett sätt att visa på att det var länge sen han rörde vid den skivan egentligen.

Jag kollade ut i rummet när han fipplade med stereon. Högtalarna stod som stora svarta pelare

mot parketten. Vid fönstret dog en monstera långsamt. En poster från ett av Almas performances hängde på den vita väggen bredvid ett foto på någon jag gissade var hans mamma. Postern var ljusrosa, berättade att Alma skulle vara på Kulturhuset. Den tjugoförsta juni. Över hela det planka pappret satt hennes ansikte, lite genomskinligt.

Ögonen helt skarpa.

»Var du på det?« sa jag och pekade.

Han blickade upp på väggen. »Nej. Jag fick den av henne.«

»Fick den?«

»Ja. Eller jag såg den och frågade vad det var. Den var så snygg och då fick jag den«, sa han.

»Jaha.«

Han hade tofflor på sig. Italienska. Eller japansk design men gjorda i Italien, handmade. Spetsig tå, grön djup sammet. Över skon satt broderade blommor. Som att han var bög. Eller som att han hade koll på ett konstigt sätt. Visste saker om saker jag inte ens förstätt fanns. I hans värld fanns liksom en spetsig tå som innesko.

För mig var det inte ett alternativ, jag hade inte samma förmåga att se de möjligheterna. Alltså jag kunde inte tänka utanför boxen. Aron och Alma hade det gemensamt, att de båda gjorde det.

Kunde och vågade. Eller för Alma var det inte en fråga om att våga. Det bara föll sig så för henne. Aron visade upp det på ett annat sätt, tryckte det som en stämpel över sig. Han satte sig bredvid mig i soffan medan *Under my thumb* spelade och jag pekade igen, på en liten påse som låg på soffbordet. Det var tjack, jag visste det redan innan jag frågade men det var liksom för nära för att vara sant.

»Vill du ha?» sa han. Med en sexuell underton? Eller det var samma känsla som att säga Vill du ta dig ut ur ditt celibat genom mig. Vi båda visste att jag inte knarkade. Alltså det var inte uttalat men det satt liksom i märgen på mig. Någon som är så rädd kan inte knarka. Alltså rädd för allt som är normalt. Rädd för att få hjärtstopp eller psykos. När jag skakade på huvudet tog han lite och satte upp i tandköttet. Jag gjorde en grej av det, ryggade tillbaka och såg äcklad ut. På skoj. Han tyckte om den renheten. Den var freudiansk.

Såhär tror alla att man är när man vill ha våldsam sex: Skadad. Eller liberalfeminist. När Aron förstod vad jag ville gjorde han det. La en hand på min hals, den andra i ett svep mot min kind. Det pep i örat efter slaget. Han ifrågasatte inte det. Alltså det var inte som att han inte pratade om det,

men han tyckte inte att jag var ett offer. Alma sa att bara någon som är ointelligent kan ha bra sex. Aron saknade bara skam. Vi hade sex i en japansk säng, han skämdes inte. Han slog mig, det var okej. Ingen var ett offer, allting skruvades upp till max.

OKTOBER

Man kan göra konst av olika anledningar. En av dem är status. En annan är kanske att man är galen eller kommer dö om man inte gör det. Men statusmarkören är alltid reell. Enkel att dölja med att säga att man kanske är bipolär eller något annat skit men den finns där. Oavsett vad man har för motiv så är att göra konst att ha ett uppenbart förspång. Om man är bra, alltså. För att om man är bra på konst så får man liksom göra vad som helst. Precis som att vara bipolär kan man inte hjälpa att konsten tar sig sina sjuka uttryck. Den blir en sjukdom i sig. Och sitter också på ett inneboende värde, bara i det att den finns. Alla knäböjer inför den och då får man göra en rondellhund om man vill. Man får rita hakkors och alla kommer applådera. Alma var bra, därför fick hon göra vad hon ville. Hon gjorde något helt fantastiskt och spotade en liksom samtidigt i ansiktet. Det var tidigt

i oktober när hon skickade bilderna hem till mig. Utan förvarning som att vi var barn.

På det gräddvita kuvertet hade hon skrivit med rysk, snirklig handstil: Till Anna, tack för att jag fick låna dig. Alma var inte rysk, hon var bara laglös. Alltså att skriva så var en frihet hon låste upp genom estetik. Man kan inte skriva att man lånar någon, det låter som att man talar om ett husdjur men eftersom Alma skrev det på det sättet blev det liksom teater. Det räknades inte, hon stoppade in det sjuka i det extravaganta och då blev det bara ännu mer extravagant. Skrev att hon lånade mig med äkta bläck. Jag gick genom hallen in i sovrummet, Aron låg i min säng. Kollade på Simpsons. Varför? De gälla sjuka rösterna dovt i bakgrunden.

Jag klarade inte av sånt knark. Ville operera mig när jag spred ut bilderna över matbordet. Aron var snygg i blixten men Aron var också alltid snygg, Han kom vinglande upp ur sängen, la händerna runt min midja bakifrån. Det sjuka i att Alma skickade bilderna till mig var mest att det var som att hon skickade nakenbilder hon tagit av min kropp. Att vara ful rymmer nämligen samma intimitet som att vara utan kläder, det är att visa upp en extrem sårbarhet. Abnormitet. Som ful kan man motarbeta det men det går alltid att komma åt ändå. Alma visste hur ful jag var och hon visste att hon hade lyckats fånga det på bild, men skulle aldrig erkänna det själv. Bara avskriva

allting som konst. Jag förstod inte hur man kunde vara så duktig.

Aron var hård. Jag undrade varför han ville vara med mig, om det var någon sjuk kink. Eller jag förstod bara inte? Det var som att jag hade tagit ett kliv in i en parallell värld, som att den delen av mitt liv där vi var tillsammans inte tillhörde resterande delar. Han berömde Almas fototeknik, tog upp ett av fotona där jag låg på golvet. Aron stod över mig med kniven i ena handen. Den blänkte. Man såg att vi var främlingar, det gjorde fotot stelt. Men det var tänkt att vara det, våra kroppar i raka onormala vinklar.

Vi åkte till Konstfacks höstmarknad. Det regnade så mycket att man var tvungen att se ner i marken men det gjorde ingenting eftersom vi var på Telefonplan. Betong och en glipa himmel. Det låter som att det är utsatt, det är det inte. Alla Konstfackselever flyttar dit sen, de tar ett steg ut ur skolans port och in i en annan. Vi skulle på efterfest i en lägenhet bara några meter bort, Aron hade köpt en flaska rödvin för fyrahundra kronor. Det var så det var, man blandade det fina med det fula. Hade designmöbler på linoleumgolv.

Det var djurisk stämning inne i konsthallen. Eller vad man ska kalla det, klassrummet. Lys-

rören såg rakt ner på allas bulimi och bulimin såg rakt upp tillbaka. Eleverna hade varsitt bord, de bildade som ett labyrintmönster och Alma stod längst in vid ena kortsidan av de höga väggarna. Över henne hängde en stor rosett i rosa siden. Det var så himla inne med rosetter. Eller det var inne med pedofili. Men Alma hade inte den rosetten där som en tjej som tycker om Lana Del Rey har den där, hon hade den inte där för att det var estetiskt. Alma hade rosetten där för att hon identifierade sig med den, hon älskade det fina. De var samma. På det sättet var det väldigt bra konst, om det var så hon hade tänkt alltså. Jag antog det. Det var så tydligt att hon såg det, hade tänkt igenom. Man såg in i hennes ögon och de var alltid helt skarpa. Aron pekade på rosetten och skrattade, sa något ord på engelska som skulle visa på uppskattning. Typ »lit«. Jag log, Alma skrattade med honom och gav honom en kram över bordet, pussade Aron på kinden. De kallade varandra för »babe«. »Hej babe«, sa hon. Det var som att Aron inte visste att det fanns en regel, han bara höll mig i midjan och lät den andra handen göra något annat. Man var helt splittrad med honom.

Såhär är det att vara barn: man är emot allt. Man är emot kärleken fast man vet att den är bäst,

man är emot Aron. Man pratar om osynligt och känslomässigt arbete i relationer. Man är otroligt politisk korrekt. Gillar bara konstiga saker som typ Kafé 44, bygger ett liv på negationer. Gillar bara det som ogillar en tillbaka. Är olyckligt kär i tjugo år. Sen tröttnar man och säger okej. Blir kär i en biologist. Man erkänner. Säger okej jag vill ha strypsex, behöver inte skriva en krönika om varför man inte ska ha det för man vet ju att man egentligen vill. Så var det att vara med Aron. En helt annan våglängd men man blev kär ändå.

Isak rökte i köket, ciggen gick mellan honom och Alma. Hon hade på sig pälsen inomhus, slog ut allt annat där inne. Klassiskt skogsrå. Isak sa ens namn i varje mening, sa »Hej Anna! Vill du ha lite vodka, Anna?«. Så fort man närmade sig någon av dem sträckte de ut en hand och drog en in i deras relation. Jag förstod inte om det var medvetet men de båda jobbade utifrån samma principer: se rakt på en människa och säga att den är den enda i världen. Det funkade varje gång. Jag sa ja till spriten, Isak sträckte sig över bordet och hällde försiktigt upp i ett urdrucket glas, flexade sina tunna handleder. Han älskade att göra så, ta tjejers grejer och göra dem till sina. Han tävlade med dem, delade inte upp något. Det var därför han var så till-

dragande, för att han såg på en som en like. Eller i alla fall som någon som kom från samma punkt. Aron var motsatsen, för honom fanns det två typer av personer och det var kille och tjej. Han gick inte över den gränsen. Alma verkade förvånad över att jag var där, hon frågade om jag kände honom som hade festen. Jag gjorde inte det. »Men du är ju så ung, det är inte så konstigt«, sa hon och såg menande på mig. Det var fem år mellan mig och Aron, folk hade en hang-up på det. Som att de försökte vara politiskt korrekta men det var bara mobbning egentligen. Det var att stänga någon ute för att den inte liknade gruppen. Isak kallade drinken för en Anna-special och alla var tvungna att skratta. Jag hade inte lyxen att glida in i umgänget, var tvungen att bli presenterad varje gång. Som att någon försökte peppa mig genom att vara överdrivet positiv. Det lät som att man presenterade ett cirkusdjur, man tog liksom sats och drog ut på namnet. Höll mig i axlarna. Isak förstod direkt vad stämningen mellan mig och Alma var. Han tänkte på det, det var som att se en kapplöpning och veta att ens egen häst skulle vinna. Han ville ge mig ett försprång, se hur Alma reagerade på det. Se hur mycket hon skulle ta i. Han sa att jag hade fin hy, sa att jag var röd om kinderna. Jag

kände mig som en mobbad som får vara med på skoj men ändå blir smickrad. Det var malplacerad vibb på mig. Alla fattade det men det var ju Arons fel, för så här var det med Aron: han hade inget omdöme. Han kunde inte se hur Alma var och han kunde inte se att jag absolut inte passade in i hans umgänge. Isak såg hur Alma var men älskade henne för det, Aron fattade bara inte. Det var en vit fläck på hans karta. Han såg bara att hon var snäll, att hon rörde vid honom. Jag förstod honom, det var inte som att det var en sjuk grej att inte fatta. Nästan alla gick på det.

Folk pratade om Aron med för- och efternamn, det var så han var. En teckning, en bild av något. En kille som satt på Riche helt oironiskt. Aron var helt oironisk, det var därför man blev kär. Han skrattade aldrig om man sa att utsikten mellan Slussen och Gamla stan var fin, han kramade en bara bakifrån och pekade på den finaste lägenheten, sa »där ska vi bo«. Man trodde honom, man trodde honom när han sa »jag älskar dig« efter en vecka. Man glömde att han var tjackad när han sa så. Eller det spelade ingen roll. Jag spenderade den hösten på en pakethållare? Som Annie Hall, all integritet bara rann av mig. Aron styrde vägen och jag hade inget att säga till

om, det är en billig metafor men den funkar. Plötsligt var man bara någons tjej.

JURYNS MOTIVERING: I *Babyland* flackar läsaren tillsammans med det unga jaget genom en Stockholmstillvaro där skönhet, hierarkier, konst och droger är nödvändigheter att navigera i. Ungdom ställs mot konstnärligt självförtroende, feminism mot biologism. Antagonisten kontrollerar världen genom blekrosa tygskynken medan protagonisten är ett cirkusdjur i andras händer. Det är en välskriven och driven text, en kortnovell om kärlek eller icke-kärlek som blir en nästintill cynisk coming of age-berättelse under några få månader i början av hösten.

HEDVIG HALLDENIUS

Tallarna

Här i Halland spyr det gråa havet upp blåstång längs med stränderna. Här står tallarna och hukar sig för vinden, korta och krumma, längs hela E6:an, liksom undergivna. Jag känner igen mig själv i dem.

Vi hade alltid antagit, som en outtalad konsensus, att han skulle dö först. Det var nedtecknat i äktenskapsförordet, att hans åldrande skulle vara min enskilda egendom. Jag hade ingått trohet-slöften med hans vällevnadssjukdomar. Så kallas det av idioter, vällevnad, men det är ett hån.

Varje morgon svalde han sina piller tillsammans med två tjocka skivor bröd med två tjocka skivor ost och ett tjockt lager apelsinmarmelad. När han åt, gjorde han det med öppen mun så att hans blöta tuggor hördes i hela köket. Jag läste tidningen, låtsat koncentrerad, utan att äta. Jag läste ledarsidan, kultursidorna, ekonomin, jag hatade tidnin-

gen, det stod alltid samma sak i den, tyckte jag. Min man smaskade med öppen mun, det satt en brödsmula limmad med marmelad vid hans mungipa.

Detta var ett av de många ljud som följde mig dygnet runt. Det fanns ett särskilt ljud när han somnade och många medan han sov. Jag låg alldeles stilla och lyssnade på dem hela natten. Jag låg alldeles stilla, som om jag inte andades, rädd för att somna. Det var en fix idé, som det kallas. Ju mer han fanns, desto mindre fick jag finnas. Varje ljud från honom speglades i min tystnad, varje gång han växte, krympte jag. Av utmattning somnade jag strax före gryningen.

Ljuden var fler och de fanns hela tiden. Hans kropp var gammal och gjorde sig påmind, trängde sig på, pekade i den enda riktningen. Själv blev han som en ouppfostrad pojke, kontrasten var stötande, när han slickade sina fingertoppar rena från fett och salt gled de ur hans mun med ett fuktigt slurp. De mättade fetterna, spriten, sockret – det vita guldets – ljuden, allt la sig som en klibbig hinna omkring mig.

En dag fick jag för mig att jag inte längre skulle äta framför min man. Det var hinnan jag ville fly, det klibbiga, en söndag i början av klimakteriesvettningarna, i slutet av röt månaden, då vinden slog som en piska. Jag har alltid skytt vinden, den gör mig tvär och gnällig som ett litet barn. Det är som en personlig förolämpning, jag känner mig antastad, säker på att den ska slita upp mig som en maska i nylon och ta sig in och fläka upp mig, avslöja något som jag för länge sedan valt att

hålla hemligt även för mig själv. Så var det den dagen, en söndag. Jag visste inte varför vi åt glass vid havet. Vi visste aldrig varför vi gjorde någonting längre. Vinden tog sig in genom min stickade kofta och höll ett iskallt grepp om min överkropp, håret klibbade fast i sockrig sorbet. Aldrig hade jag tidigare äcklats så mycket av mig själv. Nästa dag var en måndag och då började projektet.

Till frukost åt jag ingenting, min man åt sina marmeladmackor och slickade sina fingrar rena från det kletiga orangea. Jag drack en stor kopp te och ett stort glas vatten medan jag låtsades läsa min tidning. Vårt köksbord var rektangulärt och som en kvarleva från tiden då barnen bodde hemma satt vi vid varsin kortsida, som man föreställer sig adeln på medeltiden, ansikte mot ansikte. Måndag morgon sa jag till min man, jag ska inte ha något att äta. Jag hade läst att det var sämre för kroppen att äta mat tidigt på morgonen eller sent på kvällen, så det sa jag till min man på morgonen medan jag bryggde mitt te. Jag njöt av att se honom äta och inte själv göra det, att inte delta. Pekfingertoppen gled ur hans mun, de torra smala läpparna, och jag hade ingenting med saken att göra. Det var den första morgonen. I lönndom kokade jag ett ägg. Det åt jag på kon-

toret, dit jag alltid tog promenadvägen längs med vattnet, innan jag påbörjade min arbetsdag. Då blev jag mätt och kunde öppna laptopen. Sedan arbetade jag, flydde minuterna i några timmar. Halv ett åt jag lunch med mina kollegor, en sallad som jag köpte i cafeterian. Den var alldeles för dyr och alldeles för liten, men för varje dag växte den i munnen. När jag säger att ljuden förföljde mig: kollegornas smaskanden, de var äldre män, nästan som min man. Det var med glädje jag återvände till arbetet.

Det är precis så enkelt som det låter: det var en otrohetsaffär. Efter jobbet tog jag vägen om en livsmedelsbutik, jag köpte mat som var fet och söt. Gräddglass, choklad, bakelser. Mazariner, franska våfflor. Godis i lösvikt, sockrigt och surt. Allt det som var värst. Jag åt utomhus, i ett hemligt hörn av kvarterets innergård, eller ibland om nätterna i köket, jag åt som i trance och det sliskiga fyllde upp mig, besatt mig. Att ägna mig åt ätandet, det var min enda förbjudna njutning.

På kvällen drack jag mitt te och mitt vatten. Att se honom äta och själv inte göra det, en masochistisk vällevnad. Efter att ha länsat sin tallrik drack han en aperitif, och somnade lätt berusad.

Egentligen skulle jag lika gärna kunna dö en helt vanlig dag. Jag skulle kunna dö när jag är som lyckligast, i trädgården hos min syster eller ensam i en park. Jag skulle kunna dö på väg till jobbet en torsdag. Jag skulle kunna dö oförberedd, mitt i en uppgift, ofärdig. Jag kanske blir överkörd av en bil i vägkorsningen precis innan vattnet, på väg till jobbet en torsdag. Jag skulle kunna dö först av oss två. Jag önskar inte livet ur min man, jag vill bara ha tystnad. Jag skulle kunna dö före honom och han skulle kunna dö före mig. Han skulle kunna dö före mig, fast av något annat än sjukdomarna. Jag skulle också kunna bli sjuk och dö av det. Jag skulle kunna dö på väg till sjukhuset, i ambulans. Jag har inte anmält mig till organdonationsregistret eftersom det känns som att jag kommer att dö om jag gör det, men egentligen skulle jag lika gärna kunna dö utan att ha gjort det, eller medan jag gör det, eller medan datorns sökmotor läser in sidan. Om jag dör först av oss, kommer jag aldrig att få sova i tystnad.

Jag önskar inte livet ur min man. Jag drömmer om ett hus på en varm och vindstilla plats. Jag tänker mig en sommardag, tillbakalutad utan solskyddsfaktor, att låta det ultravioletta ljuset borra sig in. Det som rensar och renar. Och vetebröd,

och mycket marmelad, och nektariner, till frukost på altanen vid ett dignande bord. Plaststolar. Så har jag en gång betraktat livet. Jag minns en plats i Hallands skogar, innan tallarna böjde sina ryggar för vinden och blev krumma, där jag gick barfota över barren på stigen ner till stranden. Hur det doftade av sav och jord, och hur gräshopporna sjöng sin torra melodi. Jag minns att vattnet slöt sig om min kropp och saltet lyfte mig när jag simmade ner mot botten. Fårorna i sanden, som årsringar under ständigt återskapande. En evighet där. Och blåstången, sval mot huden.

JURYNS MOTIVERING: En välskriven, kärnfull och språkligt säker novell med cirkelkomposition. Vi släpps rakt in i ett mångårigt, sönderfallande äktenskap där hustrun, som också är novellens berättare, befinner sig vid ett slags töjbar bristningsgräns. Hon hanterar sin belägenhet genom att inleda en otrohetsaffär av ovanlig art. Hennes starka längtan att få somna i tystnad är både sorglig, begriplig och absurd.

MARCUS HÄGGLUND

—

Ökensvindl

Jag satt på sängen, riktad mot fönstret med mobilen på lakanet framför mig. Jag hade en app för Tidedgården. Jag bad vesper:

»Herre, låt oss leva i din kärlek och kom med din räddning.

Gud, vi tillber dig.»

Jag pausade. Det var som att det inte var min röst jag bad med. Jag skämdes över det. Låtsades jag? Jag andades tungt, såg på skärmen. Notifikationer från snap-gruppen trängde in. Jag stängde av dem och fortsatte:

»Herre, under dagar av inre öken när vi är trötta av vardagens mödor:

Utgjut den Ande som förnyar allt.

Gud, vi tillber dig.»

Jag blev tyst och tittade på molnen utanför. De

kändes nära. De gick in i varandra, ut ur varandra, gråa i kärnan, vita i kanten. Jag blundade, försökte vända min blick både utåt och inåt på samma gång, det var samma sak, hade jag läst, läst och tyckt om, men det funkade inte, lossnade inte. Telefonen ringde. Jag öppnade ögonen. Det var Axel.

Vi gick ut. Ut till Taco Bar. Vi satte oss vid ett bord i ett hörn, utan att någon av oss hade beställt något. Det stod *Tomorrow might never come* mellan två kaktusar på en plåtskylt på väggen. Stämningen var flyktig. Det kändes som att ingen ville se någon annan i ögonen. Vi alla hade nog personer vi hellre velat vara med, om de hade velat vara med oss. Jag ställde mig upp och frågade om någon ville ha shots. Nova nickade.

»Yes!« sa jag och slog slappt, töntigt, ihop händerna.

Mannen i baren var kort och tunnhårig. Shot-sen, veckans, smakade papaya och kostade fyrtio-fem kronor. Jag betalade. Nova tog fram swish och bad mig skriva in mitt nummer. Vi hade känt varandra i tre år, men det var okej, jag hade inte lagt in hennes nummer heller.

Tillbaka vid bordet såg jag hur Axel kollade snap-kartan.

»Det verkar vara folk på Ölstugan«, sa han.
»Ska vi dra dit?«

»Får jag bara dricka upp mitt vin först?« frågade Greta.

Jag hade inte märkt att hon beställt. Jag tänkte att man inte borde dricka vin på Taco Bar. En bekant kom in. Jag nickade åt honom. Han såg mig inte. Vi gick fem minuter senare efter att Nova gått på toaletten. Ordningssvakten höjde handen hejda åt oss. Jag tänkte att ordningssvakt var ett fult ord.

Vi gick ned för Drottninggatan i en rad. Jag gick i mitten. Spårvagnsspåren glänste. Människor bråkade utanför McDonalds. Greta rökte en smal cigarett.

»När började du röka såna?« frågade jag.

»Det är första gången«, sa Greta.

Jag sa att jag tyckte de påminde om de där asiatiska kexpinnarna doppade i choklad. Hon visste inte vad jag pratade om. Jag sa att de kunde smaka blåbär, jordgubbe eller banan. Hon visste fortfarande inte.

Vi gick igenom Hörsalsparken. Den bestod av ställådor i rader som det växte blommor och buskar i. På avstånd såg jag tre tjejer sitta på ett granitblock. De var kanske tolv år. Jag stannade upp.

De andra gjorde också det. Jag pekade och viskade »kolla«. Tjejerna hade en flaska tequila som de turrades om att dricka ur. När en av dem drack tittade de två andra på med stora ögon, tysta.

»Herregud«, sa Axel.

När jag var i deras ålder var jag rädd för tjejer som dem. Nu kände jag att de, på sitt sätt, var vackra. Vi tittade en stund. Sedan gick vi vidare.

»Jag undrar om de vet om att de är undantag«, sa Nova. »Unga börjar dricka mycket senare idag.«

På Ölstugan en stund senare frågade jag henne varför hon trodde att det var så. Hon ryckte på axlarna och sa:

»Det beror nog på att de bryr sig mer om sin hälsa.« Det kändes inte helt rätt.

»Kanske är de bara rädda?« sa jag.

Nova ryckte på axlarna igen och suckade. Axel lutade sig in över bordet med ett flin. Han hade tagit två shots direkt när vi kom in och druckit en halv kanna öl.

»Vad finns det ens ...«, började han, rapade, och slutade.

Greta nickade långsamt och svarade med låg, släpig röst: »En del. En hel del.«

Axel skrattade. Jag tänkte att kärleken omslöt allt för den som var uppmärksam. Men det var ut-

mattande att vara uppmärksam. Jag orkade aldrig tänka saker färdigt. Jag tog upp tiktok:

LOOK AT THIS NEW DRESS ... PEOPLE
IN UKRAINE ... MY BOYFRIENDS NUM-
BER ONE ICK ... THIS NEW INNOVATION
WILL BLOW YOUR MIND

Jag lade ned telefonen och suckade högt. Tomma kolhydrater lät så mycket värre än snabba kolhydrater. Det lät som tvångsmatning, tänkte jag, och drack tvångsmässigt av min öl. Nya människor hade tillkommit. Det tjuvtrades:

»Ah, intressant, så hur ser dina planer ut nu då?« sa någon.

»Nej men, det var verkligen livsförändrande ...« sa en annan.

»Nu är det halv-maraton nästa, vi får se hur det går!« sa en tredje.

Jag ville egentligen vara närvarande och engagera mig, men det kändes falskt, så jag satt mest tyst och glodde. Mellan Novas och Gretas axlar kunde jag skymta bordet där jag såg Tilda sitta. Vi hade setts en kort stund på en fest för några veckor sedan. Henne kunde jag prata med. Jag ville så gärna prata med henne. Hon satt med ett gäng från hennes klass. De gick teater, och såg ut därefter. Utstuderat bekymmerslösa. De ställde sig plötsligt upp.

Jag ville inte att de skulle gå. Jag svepte min öl och sköt ut min stol. Fort och diagonalt rörde jag mig mot utgången för att hinna dit samtidigt som dem. Greta ropade efter mig. Hon undrade vart jag var på väg.

»Ut!« ropade jag tillbaka.

I dörröppningen knackade jag Tilda på axeln. Hon sa hej, ett självklart hej, som om hon redan hade väntat på mig.

Utanför Ölstugan fanns det bänkar som folk brukade sitta och röka på. Bredvid fanns en husvägg som folk brukade stå och kissa på. Jag kände igen en kille som stod där från högstadiet och tittade på honom. Tildas vänner satte sig och började röka. Tilda ställde sig bredvid mig och tittade också på killen, på hans stråle som målade mönster på putsväggen.

»Visst är det vackert ikväll?« sa hon och vände sig emot mig.

Jag såg mig omkring, såg på alla kroppar, all rörelse, och sa ja, absolut. Hon log. Sedan tittade vi igen på killen som kissade.

»Han är också vacker ikväll«, sa jag.

»Ja«, sa Tilda. »Han är också vacker.«

Killen drog upp gylfen, vände sig om och råkade

möta min blick. Han tittade bort direkt, bort och ned i marken.

»Hur har din kväll varit?« frågade jag Tilda.

»Bra«, svarade hon. »Jag har övat mig i tack-samhet.«

Jag såg henne i ögonen. De såg stadigt tillbaka.

»Ingen säger sånt på riktigt«, sa jag till henne.

Hon fnissade. Det blev tyst. Hennes vänner ställde sig upp och började röra på sig, även om de bara suttit på bänken en kort stund. Det var viktigt att vara i rörelse. Annars kunde man fastna.

»Vi ska till Rumpan«, sa Tilda.

»Okej«, sa jag och kände att det var ett vi riktat mot mig, mot mig med.

Det var en brant backe upp mot Rumpan Bar. Gatan var smal och husen var höga. Ett grabbgång jag delvis kände kom ned för backen. De lunkade.

»Tjenare!« sa Simon, ett ansikte i gänget, och sträckte fram handen, i farten.

Jag tog den. Han bankade mig i ryggen med den andra handen.

»Jag är så jävla packad«, sa han sedan, innan han sa: »Fan vad jag älskar dig.«

De lunkade vidare. Jag tänkte på grabbar och piss på väggen och kontraster och hur de behövdes. Tilda sa att vissa mystiker letade efter Gud i

mörkret. Eller var det jag som sa det. Kanske var det ingen av oss. Vi pratade, i varje fall, trevande men strävande. Hon sa att vi alla borde leva med händerna utsträckta i tacksamhet och att det var därför hon övade. För att leva. Jag sa ja, absolut.

»Eukaristin övar oss verkligen i tacksamhet«, sa hon. »Att gå fram med utsträckta händer och ta emot Gud själv. Det är hisnande.«

»Ja«, sa jag, innan jag mumlade: *»Så är vi alla, fastän många, del av en och samma kropp, för alla får vi del av ett och samma bröd.«*

»Det är verkligen otroligt«, sa hon.

Jag sa att det påminde oss om vårt ansvar. Hon sa att det påminde oss om vår litenhet. Jag sa att det påminde oss om vår storhet. Hon sa att det var trevligt att prata. Jag sa att jag höll med.

»Jag tycker annars att de flesta konversationer brukar kännas stagnerande«, sa jag.

Hon skrattade och sa att hon trodde att det var mitt fel i så fall, för så brukade minsann aldrig hon känna. Jag skrattade.

Vårt stängsel revs ned, plötsligt och brutalt, av en kille som lade en arm runt Tildas axlar.

»Vad fan pratar ni ens om?« sa han högt.

Jag visste inte vart han hade kommit ifrån. Han hade kanske smält över från grabbgänget. Han

kände Tilda, på något sätt. Hon verkade ogilla honom. Hon himlade med ögonen, plockade bort hans arm och sa att han väl kunde skita i vad vi pratade om.

»Nej, hallå, kom igen!« sa killen. »Jag älskar deep-talks.«

»Visst«, sa Tilda. »Men jag vill ändå inte prata med dig. Ingen vill prata med dig.«

Jag tyckte att hon var onödigt provocerande.

»Vad fan vet du om det?« svarade killen och flinade med blanka ögon. »Vänta en stund, kolla här bara ...«

Han vinglade, tog upp sin telefon och ringde upp en tjejs panna på facetime. Jag saktade in på stegen för att hamna längre bort från honom. Tilda gjorde samma sak.

»Hallå!« skrek och sluddrade han in i telefonen. »Det är nån jävla brud här som säger att tjejer inte vill snacka med mig? Nej, hallå, vänta, kan du säga till henne eller?«

Rumpan Bar låg precis i utkanten av stadskärnan. De som gick dit var främst emos och medelålders metalheads. De hade neonskyltar på väggarna, jordgolv och karaoke på onsdagar. Vi satte oss i ett hörn, hela gruppen. Den jobbiga killen var borta.

Jag gick och beställde en Smirnoff Ice, vilket var en alkoholisk och inte något annat, blev jag upplyst om av en man i baren. De spelade The Smiths i högtalarna. Såklart de gjorde. Jag satte mig igen.

Tilda sa inget, ingen sa något. Killen till vänster om mig kollade igenom sin instagram-story, vilka som hade sett den och gillat inläggen. Jag kom på att jag inte hade uppdaterat min nära vän-lista på ett tag, listan över de som får se »storyn för nära vänner«.

»Följare, det är det värsta ordet jag vet«, hade min farmor sagt en gång, och jag hade skrattat. Jag hade 80 nära vänner ungefär.

»Jag går ut«, sa Tilda och några följde med henne, men jag tänkte att jag inte ville vara klängig och satt kvar. Klängighet var vår tids största synd.

Återigen såg ingen någon annan i ögonen.

»Det ser ut som spökvatten«, sa jag, om min Smirnoff Ice, och blickarna vändes mot den.

»Ja«, sa någon.

»Ja«, sa en annan. »Fan vad jag saknar spökvatten.«

Jag sa att man kunde göra spökvatten fortfarande, om man ville. Allt man behövde var mjölk, vatten och ett glas.

»Ja ...«, sa en tjej. »Men det är liksom inte samma sak.«

Jag var på väg att säga emot. Det var visst samma sak. Men jag hindrade mig. Jag undrade vad Tilda gjorde därute. En kille på andra sidan bordet såg åt mitt håll. Vi fick ögonkontakt. Jag kände att jag behövde säga något igen.

»Vilka två vargar skulle du säga att du har inom dig?« frågade jag honom.

Han visste inte. Han tittade på mig konstigt. Han tog upp sin telefon. Tilda kom tillbaka. Jag ställde mig upp.

»Ska vi gå ned ...«, sa jag till henne och nickade mot trappan. »Gå ned och slå på den där grejen?«

»Okej«, sa hon och vi gick ned.

I källaren hade de arkadspel och flipper och en sådan där grej man ska slå med knytnäven så hårt man kan på. Allt var upplyst av blåa led-ljus. Det var ingen annan där.

»Vill du börja?« frågade Tilda och jag sa visst.

Jag vevade med armen och slog. Maskinen plingade till. 520. Tilda slog. 610.

»Jag tycker om hur den plingar«, sa Tilda.

»Ja«, sa jag.

Jag slog igen. 490. Tilda slog. 650. Jag ville inte gå upp till de andra igen. Inte än. Jag frågade om

hon ville spela bilspelet. Hon sa okej. Vi satte oss vid varsin ratt.

»*Ready? Go!*« kom från maskinen.

Maskinen blinkade och lät med pipande ljud. Sätena skakade.

»Vi kör rattfulla«, sa jag och hon skrattade.

Vi var båda dåliga. Bilarna körde hela tiden ut i kanten. Vi körde det första varvet tysta och koncentrerade innan jag, med blicken fortsatt fäst på tjockskärmen, frågade:

»Skulle du säga att du, liksom, är *nöjd* med dina vänner?«

Tilda sneglade mot mig i en halv sekund med rynkade ögonbryn. Jag ångrade att jag hade frågat. Det kändes som att jag hade tagit sönder något.

»Nej«, svarade hon efter en stund. »Jag är nog inte det faktiskt.«

»Är inte de också vackra?« frågade jag.

Hon sa att ja, absolut, det var de, men att de nog inte insåg det själva.

»Arrogant«, sa jag samtidigt som jag körde om henne.

Hon gasade, prejade ut mig i kanten och körde om igen.

»Det är väl bara en känsla av att de aldrig lyfter blicken«, mumlade hon. »Men jag är nog orättvis.«

Jag sa att jag nog också var orättvis, rätt ofta.

»Men jag vill verkligen älska världen, egentligen«, sa jag. »Älska, inte fly.«

Jag kände mig töntig och liten. Spelet tog slut. Hon vände sig om mot mig. Hon frågade om jag trodde att världen älskade mig tillbaka. Jag tänkte att det väl inte hörde hit, men sa inget.

Vi spelade en gång till. Det låg en sorgsenhet i luften nu. När vi gick upp igen var bordet tomt. Tilda kollade sin mobil.

»De har gått till Max«, sa hon. »De skrev förut.«

»Varför kom de inte ner och sa till?« frågade jag.

»Jag vet inte«, sa Tilda och drog handen genom håret i en slapp rörelse. »Jag tänker i varje fall inte jaga efter dem. Vi går någon annanstans.«

Klockan var snart 01 och ställen började stänga. Det var kallt, men luften ute var ändå unken. Jag förstod inte riktigt hur det kunde komma sig.

»Det finns mycket du inte förstår«, sa Tilda.

»Jag hoppas det«, sa jag.

Skimrande taxibilar stod runt Gamla Torget utanför Shotluckan. Spöklika hopar drev omkring dem, hopar av bortvända ansikten. Vi gick båda med snabba steg, trots att vi inte var på väg någonstans. Jag hoppades att det var hon som hade börjat med de snabba stegen och inte jag.

»Vi går ned hit«, sa Tilda plötsligt och drog med mig ned för trapporna mot Strömmen.

Vi satte oss på en bänk vid vattenfallet. Det var forsande och mörkt. På marken runtomkring oss låg det tomburkar och chipspåsar. Röster hördes från bron och gatan ovanför. En kille kastade ned ett glas i vattnet därifrån.

»FUCK VÄRLDENS BAR!« skrek han och en tjej fnittrade.

Tilda stirrade på ringarna som glaset lämnade efter sig på vattenytan.

»Tror du att allt tar slut nu?« frågade hon med låg röst. »Det är en sån stämning, är det inte. Allt känns spretigt.«

Jag sjönk ned på bänken och tittade upp. Molnen var borta. Jag försökte se igenom himlen, se bakom stjärnorna.

»Jag vet inte«, sa jag.

Hon satt ganska nära mig. Hon tittade också upp i mörkret. Jag kände hur det kom närmre, hur det sjönk ned emot oss. Jag försökte lyssna, försökte ställa in mig själv på en frekvens avskild från inkröktheten och högmodet och stumheten och de tomma kolhydraterna. Jag tänkte att hon nog gjorde samma sak. Jag tänkte på anakoreter, på mat genom en lucka, en ensam glugg i en stenmur

mot världen. Vad var värst, att vara vilse i världen eller att inte vara i världen alls?

»Det är svindlande, med stjärnorna«, sa jag, medveten om hur lite det sa.

»Ja«, sa Tilda, innan hon citerade: »*Svindeln är ett djup i mig som talar till ett djup i världen, ett djup med samma grundton.*«

Hon hade läst det någonstans, läst och tyckt om. Jag sa att jag också tyckte om det.

»Men lät det inte lite töntigt när man sa det högt?« sa Tilda. »Eller typ, lite litet.«

Vi vek båda undan blicken från himlen och såg på varandra.

»Jag vet inte«, svarade jag. »Kanske.«

Någon sjöng uppe på bron. Strömmen luktade tång. Jag sa att det var underligt hur språket kunde vara så mycket mindre än världen och så mycket större på samma gång.

»Det är ju samma sak med oss«, sa Tilda.

»Ja«, sa jag.

Jag blundade, lade händerna för ansiktet. Jag hade ont i huvudet. Jag frös. Kvällen hade bestått av fragment. Jag kände hur hela mitt liv bestod av fragment. Ingenting kunde växa där. Öken, omsluten av öken, omgiven av öken.

»Vi borde sluta förneka oss själva«, sa Tilda.

»Ingen säger sånt där på riktigt«, sa jag.

Hon såg på mig allvarligt.

»Borde vi kanske bara vara tysta istället?« frågade hon.

Jag förstod inte skillnaden mellan att vara tyst och att fly.

»Jag vet inte«, svarade jag lågt.

JURYNS MOTIVERING: Ökensvindel har en enkelt kraftfull och suggererande prosa som på ett skickligt sätt väver samman vänskapen, världen och bönen. Mitt i pubrundans sorl lyckas texten omfatta både det lilla och det stora, både humorn och allvaret. Men viktigast av allt: Genom den utmärkta dialogen och textens återhållsamma ton skiner det egentligt viktiga igenom, ärendet. Ökensvindel är litteratur vill nå ut i världen, och in i läsaren.

NOEL MALMSTEN

—

De okända biograferna

Jag hade alltid tyckt att det fanns något rött över natthimlen i Buenos Aires, som att den var förgiftad eller bar på nån sorts dolda inälvor. Hon sa: det är ju bara reflektioner fattar du väl, ett ljusspel från bilarnas röda baklyktor som kastas upp från avenyn, och hon nickade mot Avenida de Julio, den 14-filiga gatan några kvarter bort. Hon jobbade på universitetet jag gick på och det var tydligt att jag inte skulle komma och peka och mytologisera hennes hemstad på det där sättet. Det är en illusion.

Himlen är inte röd. Jag sa inget mer om himlen till henne, inte natthimlen i alla fall. Samtidigt fanns tanken, nattens röda formation, kvar hos mig. Att den enorma avenyns hysteriska trafik liksom hade satt sig som en sömnlös hinna på den mörka himlen.

*

Det var den 25 maj, den argentinska revolutionsdagen och jag hade just bokat en Uber till den park där vi bestämt att vi skulle spela fotboll. Fyra minuter. Jag bodde på ett sorts studenthostel i centrala Buenos Aires och stod nu utanför porten på gatan vars lutning var som en välvd liggande båge som sluttade ner i sidorna mot de skuggade gatuhörnen. Jag drog fotbollsskorna över gatu-stenarnas rutnät. De kvadratiska blocken hade olika färger. Vissa grått blåaktiga, andra grågula, blekare, blodfattiga.

Trottoaren såg omplåstrad ut. Tidigare under dagen hade stora folkmassor flödat fram längs gatan, in mot de större avenyerna. Marscherande trumorkestrar följt av trumpetstötar, himmelsblåa flaggor, handmålade banderoller och profetiska bilder av Evita Perón och Che Guevara. Men nu var det kväll och gatan låg där avklädd i sin asymmetri. Det var nattrafikens asymmetri.

Jag tog upp mobilen ur tygpåsen. Två minuter. Stillheten perforerades plötsligt av några vaga ryt-miska slag. Ljudet kom från Vox, en technoklubb på andra sidan gatan som soundcheckade inför natten.

Metodiska skott från en metallisk pulsåder läckte ut och försvann snabbt mellan husväggarna.

Jag lyfte blicken och spanade efter Ubern. Till vänster om mig, bara några meter bort stod en lång äldre man och rökte. Jag hade sett honom många gånger innan, gick förbi honom varje dag. Han stod alltid där och patrullerade utanför den lilla biografen som låg bredvid hostelet. Hans askgrå uppsyn och kedjerökande och rödvin i plastmugg hade blivit en del av gatans möblering. Kvarlevorna av en uppbränd (åldrad) Al Pacino. Italienskt påbrå tänkte jag. Inom honom pågick någon sorts dialektisk fotbollsmatch mellan att försöka kasta tyranniska blickar runt omkring sig och att uppgivet stå lutad mot husväggen. Över biografens glasdörrar stod det med blå och röda bokstäver *Cine Victoria* och där inne syntes en liten gulmålad foajé, till höger en liten biljettlucka och till vänster en expressionistisk tavla över Eiffeltornet. Rakt fram fanns en stor brun träport som ledde in till salongerna. Utanför dörrarna stod fyra välmående krukväxter (Al Pacinos förtjänst antar jag). Det var ett estetiskt vackert ställe och det tog ett par veckor innan vi insåg att det var en porrbiograf mannen stod och vaktade.

Plötsligt blev det svårt att missa de kringdrivande gulögda männen som hastigt passerade vakten med högra handen i fickan, väntade med

att ta upp pengarna, och sedan försvann in bakom träporten. Ett tag hade jag spottat ned i marken när jag passerade den rökande mannen, en protestantisk markering (vi som är födda i Stockholm efter millenniumskiftet är förutbestämda för spott lutat mot läpparna) men med tiden avradikaliserades min salivutsöndring och vi började istället hälsa på varandra i en förvirrad nickning. Det var ofta jag och mina kompisar gjorde narr av biografen, den sextigt upphängda tavlan av Eiffeltornet, de omsorgsfullt vattnade krukväxterna, besökarnas tragiska existenser, slemmiga libidon som släpades längs asfalten. Vi skämtade om att göra ett reportage om biografen, säga att vi kom från den europeiska porrtidskriften *El pecado sueco* ('Den svenska synden') och ställa frågor om hur verksamheten påverkats av pandemin, Javier Mileis nedskärningar inom kultursektorn och tendenser inom den argentinska porrfilmen som konstform. Vi skrattade och diskuterade när vi satt och drack Quilmes på olika uteserveringar men det roliga bar samtidigt på en sorts inneboende infektion. En gång hade jag gett 2000 pesos till en sjuk tiggare med en medicinpump stor som ett strykjärn implanterad i magen och utan att ens lägga ned pengarna i fickan hade han gått rätt in i

den dunkla biografen. Resten av dagen kände jag det illamående som följer när det absurda flyter ut i det meningslösas swimmingpool.

Ubern satt fast i trafiken vid avenyn ett kvarter bort och jag och den argentinske Al Pacino stod kvar där i någon sorts platonisk ömsesidig förståelse som de två enda gästerna i ett nedsläckt badhus. Eller som grannar. Jag kände med handen i jackfickan och insåg att jag glömt att ta med kon-
tanter. Jag tryckte på ringklockan till hostelet, en brittisk volontärarbetare öppnade och jag rusade upp till mitt rum.

När jag kom ned väntade taxin vid trottoaren, skar den silvriga kvällsluften med sina röda glödande baklyktor. Den glöd som snart skulle få natthimlen att rodna. Vid förarsätet stod Al Pacino och genom den nervevade rutan såg han ut att snacka med chauffören. Han skrattade och pratade som om de kände varandra. Jag gick fram i en rytmisk förvirring, som soundcheckande techno. Där kommer han, sa Al Pacino och pekade mot mig. Jag förstod att han hade gått fram och uppehållit taxichauffören medan jag varit borta. Först när han vände sig mot mig såg jag att han höll min tygkasse i sin vänstra hand. Jag måste glömt den på trottoaren när jag sprang upp. Där låg min mobil,

mitt legg och kreditkort. Glöm inte väskan, sa han utan att röra sitt askfatsformade ansikte. Jag satte mig i baksätet. Taxichauffören måste tro att Al Pacino var min pappa. Min pappa äger en snygg porrbiograf. Synden går i arv.

*

Det började skymma medan taxin körde genom gatorna i centrum. På radion spelades reggaeton. Jag la märke till att chauffören var blond och frågade var han kom ifrån. Han var från Tyskland men när jag frågade vilken stad så sa han bara »den södra delen«. Aha, sa jag. Där satt vi som två européer medan lila strimmor av fosforescerande reggaeton forsade ut genom bilrutorna. Jag kände en plötslig ovilja till att fortsätta kallpratet. Den tyska chauffören var väldigt lång och det såg ansträngande ut för honom att sitta i den normalstora bilen. Hans blonda hår var långt och välkammad och skägget var i samma gula nyans. Han bar en mörkblå t-shirt som inte gömde hans muskulösa armar. Men i blicken syntes det att han var gammal, minst 60. Ansiktet hade komprimerats kring ögonen.

Säg mig min vän, du är väldigt ung, sa han, vad fick dig att komma hit? Jag studerar, svarade jag.

Vad studerar du? Argentinsk litteratur. Ojdå, det är bra, det är bra, sa han. Egentligen pluggade jag mest spanska, litteraturen var bara en tillvalskurs men det var den jag la ned mest tid på så det kändes rättvist att säga så.

Han fortsatte på en oförutsägbar engelska: det är ni unga, törsten, längtan, lågan, den är liksom självförsörjande, era vackra läppar som försöker artikulera frågor som är dödsdömda, inte sant? Välder omkull tillvarons trötta kontinuitet, slarvar till det, det är det fina, nedmonterat liv, förstår du?

Jo, sa jag medan jag med ungdomens törstiga blick betraktade Uberkartan och funderade över huruvida vakten till min lokala porrbiograf hade italienskt påbrå eller inte. 31 minuter kvar. Det var tyst ett tag. Eller reggaeton liksom.

Han fortsatte: min son var i din ålder när han gav sig av. En fin kille. Han tog examen, fina betyg, och utbildade sig till kock i Kempten. Det sydtyska köket alltså, åh vilket kök! (vilket kök?)

Jag kollade ut mot restaurangerna längs avenyn och dess uteserveringar som inringades av genomskinliga plasttält, inplastade par, inplastade familjer, inplastade plastikoperationer, medan den blonde chauffören fortsatte sin utläggning. Han kastade ur sig tyska namn på restauranger eller

städer eller maträtter eller bara upphetsade adjektiv. Plötsligt stängdes musiken av och luften i bilen förslavades av en hermetisk försluten tystnad.

Tysken fortsatte med blicken på vägen: han hade alltid höga ambitioner, min son. Han var aldrig nöjd, jag hade alltid sagt det till honom, var aldrig nöjd, min pojke.

Jag såg honom i backspeglarna. I hans ansikte fanns en blek glans som påminde om sjukhusbelysning. Han fortsatte: plötsligt hade han börjat prata om det Syd- och Centralamerikanska köket. Han hade väl sett någon dokumentärfilm eller läst om det på internet eller vad vet jag. Det var i alla fall nåt med Syd- och Centralamerika som väckte en stark fascination hos honom. Han sa aldrig *latinamerika*, han sa att det var en fransk kolonialbenämning. Vad hade han fått det ifrån? Kan du förstå det? Den radikala ungdomen alltså. Gud, som han slet. Han beställde hem högar av kokböcker som spreds ut i lägenheten, han kollade på dokumentärfilmer om quechuafolket och den paraguayanska produktionen av Yerba Mate, lånade biblioteksböcker om regenter över aztekriket och om för-columbianska religioner och traditioner i Venezuela och Ecuador. Han kom hem med märkliga köksredskap från loppisar, åkte runt och

letade efter kryddor jag knappt kan uttala. Jag själv köpte en bok om Brasilien av en australisk författare som jag tänkte att vi kunde läsa och prata om. Jag ville liksom dela det med honom eller visa att jag brydde mig eller kanske imponera lite på honom. Men han höll allt för sig själv. Vid hans skrivbord låg ett berg av pärmar och anteckningsblock. Visst är det konstigt? En kock jobbar ju inte bakom ett skrivbord. När jag en dag gick in i hans rum för att lufta elementen låg det där en vinröd pärm uppslagen. Högst upp på sidan stod det med eleganta bokstäver *Achachairú* (*Garcinia humilis*) och till höger fanns en nästan anatomiskt detaljerad teckning av nåt som såg ut som en mango. Längre ned stod det om bärträdets höjd, Bolivias alluviala slättområden och en Achachairú-festival i någon stad som hette Porongo. Jag vet vad du tänker. Jag tänkte samma sak: och när fan har en kock användning för all den där informationen?!

Den tyska chauffören började skratta. Jag fylldes av obehag. Han skrattade i otakt på nåt sätt. Det var en imitation, en skolkoreografi men han hade liksom skolkat från danslektionerna. Det blev tyst.

Han fortsatte: Vi såg honom knappt längre. Han studerade spanska på förmiddagarna innan kvällspassen på restaurangen, liksom driven av en eldblå

glöd utan ögon. Han sa att han skrev på en kokbok. Eller en »encyklopedi« som han själv kallade det men vad kan egentligen en kock skriva förutom just en kokbok? En dag hade han bokat resan. Under ett halvår hade han sparat ihop pengar och kunde därför betala allt ur egen ficka. Planet gick till Mexico City. Han skulle ta sig upp till Hermosillo i Sonoraöknens och sedan under vintern resa söderut genom kontinenten ned till Argentina. Det kändes fint. Vi var stolta, jag och hans mamma. De unga ska ut och upptäcka, det ligger i sakens natur, som jag sa innan (här citerade tysken sig själv). Men det var nåt med hans ändlösa anteckningar som gjorde mig besvärad. Som att det inte längre handlade om matlagningen, själva hantverket, utan något annat.

Några dagar innan hans avfärd gick jag in i hans rum och började åter bläddra i pärmen. *Alfeñique*, stod det högst upp, ett sorts godis med ursprung i al-Andalus, det arabiska Spanien, där det användes som läkemedel under namnet *Al-Fanid* innan spanjorerna tog det till Mexiko. Mexikanerna i sin tur har givit godiset en religiös status i den synkretiska blandningen av mesoamerikanska urfolkstraditioner och den spanska katolicismen, och det äts i samband med *Día de muertos* (De dödas dag).

Vid sidan av den encyklopediska texten fanns teckningar av små sminkade döskallar. Jag bläddrade. *Aliño completo*, en chilensk kryddblandning bestående av oregano, koriander, spiskummin, chili, vitlökspulver, svartpeppar och salt. Allt var sorterat i alfabetisk ordning och när jag bläddrade mellan de gulbleka sidorna kunde jag liksom skymta strukturens dendritiska mönster. Kategorier som gav underkategorier som fortsatte förgrena sig in i det oändliga. Som ett labyrintiskt delta. Han skulle aldrig ens komma till B. Det fanns inget slut. Hans projekt var oändligt.

Jag bläddrade. Det kändes som att jag skulle falla, fast inte ner utan snarare in. Som om jag stod lutad över en växande brasa av brinnande speglar som rymde det förflutna och framtiden och dess kroppar och ofödda lik. Svindeln var en heltäckande matta. Den var horisontell. Mina tunga ögon vandrade över rubriken *Amarantsläktets samtliga växtarter*, där under en kategorisering av ett växtsläkte vars frön (från vissa arter) använts som näringsrikt spannmål i de för-columbianska civilisationerna. Först stod det om släktnamnets etymologi och en lista över olika benämningar: *huauhtli* på náhuatl (aztekernas huvudsakliga språk), *guegui* på tarahumara (som talades av det nordliga

mexikanska urfolket i Chihuahua) , *tez* eller *xtes* på de mayanska språken ... sedan de olika arterna och deras betydelse: *Amaranthus albus* (vit amarant), *Amaranthus australis* (jätteamarant), *Amaranthus blitum* (mållamarant), *Amaranthus caudatus* ...

Jag kunde inte förstå honom, sa han och skakade på huvudet. Han tilldelade mig inte rätten, synförmågan, geometrin att förstå honom. Varje sida i pärmen var en noga uttänkt accelererande rörelse bort från oss, själva idén om mig och honom. Vi var två helt skilda planeter. Han i en sorts ödesdiger omloppsbana och jag i mitten, orörlig som en kyrka ...

Den tyska taxichauffören tog en paus. Den var ogenomträngbar. Det fanns ingenting jag kunde fylla den med, ingenting jag kunde säga. Kunde bara vänta. Följa hypnosens melodi. Han fortsatte:

... Jag sa ingenting till honom och några dagar senare gav han sig av. Det gick några månader. Vi fick inte tag på honom. Det blev svårare och svårare att intala oss att han skulle återvända, att han skulle dyka upp en dag, komma hem för att ge ut sin färdigskrivna kokbok. Hans mamma var apatisk, hon hade inte ork nog att artikulera sin förtvivlan och jag, jag isolerade mig väl. Vi hörde ingenting från honom. Han fanns bara i minnet,

vars parasiter hade svårt att överleva i glömskans vackert livlösa barnkropp.

Många år senare satt jag framför tvn. Jag hade börjat dricka om kvällarna och det var ofta jag somnade på soffan. Det var mitt i natten och det visades ett amerikanskt matprogram. De filmade på ett argentinskt slättområde i Patagonien och plötsligt var han bara där, kan du tänka dig? (taxichaufförens ögon glänste i backspegeln). Där stod min son vid en enorm glödbädd. Han hade blivit kraftigare och hade ett litet blont skägg. Han såg ganska sliten ut. Men jag var säker på att det var han! Han bar en vit keps och en fladdrig ljusblå t-shirt. Bakom honom stod långa rader av självlysande lamm på metallpålar som satts ned i jorden och längre bort avtecknade sig stora vedhögar mot det rödbleka landskapet. Programmet handlade om *asado*, en sorts argentinsk barbecue. Han är fortfarande på A, tänkte jag. Min son demonstrerade olika grilltekniker och pratade engelska med en amerikansk accent. innan hade han bara pratat med brittisk. *Asado al asador, asado a la parrilla, asado al palo, asado al disco* ... han sprutade en vit marinad från en coca cola-flaska över ett av de korsfästade lammen. Det var som att han dansade, trots att han knappt rörde sig. Det låter konstigt, va?

Men jag kan svära på att han dansade. Och jag var helt säker på att jag hörde musik. En gitarr bland ett hårfäste av lågor. Eller kanske ljudet av en godartad skogsbrand. Han flöt runt på tv-skärmen och allt var rött, olika rinnande nyanser som kastade sig mot varandra. Spastiskt. Som argentinsk tango.

Jag förstod att den tyska chauffören nu hade gått fullständigt vilse i sin galenskap och jag satt blixstill i baksätet. Vågade inte ta upp mobilen och kolla hur långt det var kvar, släppte honom inte med blicken. Det var någonting med att jag satt där i för små fotbollsskor och gröna fotbollskläder som gjorde det hela ännu mer komplicerat.

Taxityskan: I eftertexterna omnämndes han med ett falskt amerikanskt namn. Jag ringde till programmets projektledare. En kvinna svarade vänligt i telefonen. Av någon anledning vågade jag inte säga att det var min son jag ville få tag på utan jag låtsades istället vara en tv-producent till ett tyskt matprogram, ja jag var faktiskt tv-producent för den tyska tävlingsprogrammet *Das Supertalent* på den tiden och var van att ringa sådana samtal.

Kvinnan lyssnade på min hoppljugna historia om att jag var i planeringsskedet av ett avsnitt om den argentinska vegetarianismen och gärna ville inter-

vjua deras köttexpert för att göra programmet mer dynamiskt. Hon sa att det lät som ett intressant program men att hon tyvärr inte hade någon kontakt med mannen och just nu befann sig i Lima där hon hälsade på sin familj. Jag insisterade på att hon skulle ge mig ett telefonnummer eller vad som helst men hon var påtagligt undvikande. Till sist berättade hon att hon haft en relation med mannen jag frågade om men att han nyligen lämnat henne.

Jag hörde hur hennes röst skälvde till när hon sa det men jag fortsatte fråga ut henne om var hon hört av honom senast och var han kunde befinna sig nu. Hon sa att de hade varit i Rio de Janeiro tillsammans. Det var bara några veckor sedan. De bodde hos hennes kompisar men han var för det mesta ensam och arbetade på sin encyklopedi. *Encyklopedi*. En rysning drog över mig när hon sa ordet. Hon sa att hon hade lagt märke till att han varit instabil under en längre tid, som en mörk växande dimma runt honom, men nu hade han plötsligt tappat det fullständigt. Han hade fått flera omotiverade utbrott, han hade sagt vidriga saker till henne och förnedrat hennes vänner. Kvinnan var ofiltrerad på det fördömda sättet man ofta kan bli när man blivit sårad och lämnad. Det lät som hon

höll ett glas vin i handen hon inte höll telefonen i. Eller om det var högtalartelefon så kanske ett glas i varje hand. Jag skämdes över honom, sa hon. Sen en dag försvann han bara. Han lämnade sina kläder, sina anteckningar och sina böcker och kom inte tillbaka, den jävla amerikanen, sa hon.

Amerikan? Hade min son utgett sig för att vara amerikan? Jag förstod ingenting. Det sista hon hört om honom var av en bartender hon kände som jobbade på Copacabana och påstod sig ha sett honom när han på dålig portugisiska skällde ut en servitör på en strandrestaurang en bit bort innan han stormade iväg och kastade ned ett rött föremål i en soptunna på stranden. Bartendern som trodde att det kanske var en fiskelåda eller strandväska gick fram för att se, men det visade sig bara vara en anteckningsbok. Taxichauffören verkade komma av sig och jag såg framför mig en tjock encyklopedi med vinrött hölje i en soptunna på en skimrande strand. Bland förruttnade kokosnötter, skelett av majscolvar och urdruckna plastmuggar med limeskal i låg den där. En amputerad oändlighet.

Den peruanska kvinnan sa att hon inte hade någon aning om var han tagit vägen, men antog att han åkt tillbaka till Buenos Aires där de först hade träffats när hon höll på med en film och han job-

bade på en biograf. Vilken biograf kunde hon inte komma ihåg, hon hade aldrig varit där. Jag tackade så mycket och la på luren. Där i natten bestämde jag mig. Jag vet inte vad som fick mig att åka. Om det var för att jag var orolig eller om det var för att jag själv jobbade inom filmbranschen eller om jag helt enkelt kände att jag inte hade mycket kvar att förlora. Det var i alla fall en oundkomlig kallelse, ja, som att han ropade på mig. Jag var absolut tvungen att åka och hämta hem honom.

För första gången vände sig chauffören mot mig. Han såg mig i ögonen som att han väntade på ett skratt eller en son eller en giljotin. I hans anemiska ansikte fanns nåt berusat. Ett gult skal av lätthet. Några tyngdlösa flisor från en skulpterad resignation.

Är det inte märkligt var man hamnar? Nu har jag varit här i fyra år. När mina pengar tog slut tvingades jag börja köra Uber. I början körde jag runt mellan biograferna i staden, frågade efter en tysk eller en amerikan. Numera besöker jag biograferna för att de har blivit mina enda vänner och för att fördriva tiden.

Han tystnade. Jag mindes plötsligt synen jag möttes av när jag kom ned till taxin, hur vakten till porrbion hade skrattat och pratat med den tyska

chauffören medan jag varit och hämtat pengarna. Som två pappor. Bilen stannade och tysken satt kvar där i en stillhet som förlikat sig med de passerande ljuskällorna. Som en ofulländad encyklopedi. Som en trafikerad natthimmel.

Jag betalade och när jag kom ut var jag plötsligt tillbaka på gatan där jag bodde. Den argentinske Al Pacino gick förbi mig och satte sig i taxin innan den gled iväg nedför den asymmetriska gatan och jag ställde mig mot väggen för att vakta den upptända porrbiografen som glänste i det röda mörkret.

JURYNS MOTIVERING: Genom väl avvägda beskrivningar av ett måleriskt Buenos Aires får läsaren följa en svensk utbytesstudent på väg ut på staden. Men betraktelserna av det argentinska samhällets olika kulörer och öden sugts från ett ögonblick till ett annat ned i en borgesianskt invecklad berättelse om mat, vetande, föräldraskap, och begär. Det är en svår konst att på ett greppbart vis frammana världens överflöd av detaljer, företeelser, förvecklingar, preciseringar och minnen. Den konsten får vi prov på här.